

Bodemzorg Limburg

Nr. 4 december 2005 - 2e jaargang Platform over bodemzorg in Limburg, voor overheden en bedrijfsleven.

In dit nummer onder meer:

- 1 Gezellig golfen in prachtige omgeving
- 5 Hoe hoog ligt de nazorg-lat?
- 6 "Het is tijd voor fundamentele discussies".
- 8 Gaan we wonen op de belt?
- 10 Sittard-Geleen werkt aan nieuwe stad

"Gezellig golfen in een prachtige omgeving"

Rijdend over de Midden Peelweg, valt de heuvel in het landschap direct op. Bezoekers van ver zullen niet vermoeden dat hier tot begin jaren '90 een stortplaats lag. In enkele jaren verrees hier golfbaan de Golfhorst. Stank, af- en aanrijdende vuilniswagens en krijgende meeuwen zijn vervangen door rust, rondhuppelende konijnen en het getik van golfclubs tegen de bal.

In 1997 gingen de eerste schoppen de grond in voor de aanleg van het golfcomplex. Om te beginnen werd een 9 holes par 3 baan gerealiseerd. "Door de goede weersomstandigheden dat jaar, kon deze baan al in september worden gespeeld. Een prachtige start, ook omdat het clubhuis toen al goeddeels gereed was",

herinnert Nel de Swart. Samen met Han Groothuizen voert zij de directie van de golfbaan. Later dat jaar werd de 18 holes baan aangelegd, waarop de eerste golfers al in het voorjaar van 1998 aan de slag konden. Deze baan is inmiddels uitgegroeid tot een 18 holes par 67 baan met NGF B status.

Verder ontwikkelen

Nel de Swart: "Momenteel werken we samen met de gemeenten Horst a/d Maas en Sevenum aan de verdere uitbreiding van de baan: naar par 70. Elk jaar verbeteren we de baan een beetje meer. Dat doet onze golfers deugd: zij zien dat wordt gewerkt aan verdere professionalisering. >>

Lees verder op pag. 3

Waterschappen nemen grondwaterbeheer Limburg over

Als eerste waterschappen in Nederland hebben Waterschap Peel en Maasvallei (Noord-Limburg) en Waterschap Roer en Overmaas (Zuid-Limburg) een gedeelte van het grondwaterbeheer overgenomen van de provincie. De waterschappen verzorgen sinds 1 april 2005 de vergunningverlening voor kleinere grondwateronttrekkingen, inclusief de landbouwonttrekkingen.

Bron: TTE; www.bodemnieuws.nl

Bouwen op de belt (nog) niet geaccepteerd

In dit nummer van Bodemzorg Limburg laten we onder meer zien hoe een oude stortplaats kan worden omgetoverd tot een prachtige golfbaan. We kijken ook naar de toekomst: de gemeente Maastricht wil wooncomplexen op een paar voormalige stortplaatsen bouwen. Een ambitieus en complex plan. In Nederland blijken sport-en recreatievoorzieningen en nieuwe bedrijfsterreinen op voormalige stortplaatsen al volop geaccepteerd te zijn. Wonen op een stort ligt echter gevoeliger. Technisch is het mogelijk, zónder risico's voor eventuele bewoners. Maar de praktijk laat zien dat juist bewoners vaak psychosociale bezwaren hebben. Pilots zijn nodig om meer ervaring op te doen, voordat wonen op een voormalige stort echt kan worden geaccepteerd.

In een recent symposium - hierover ook meer in dit nummer - pleitte de Brabantse gedeputeerde Rüpp ervoor, om het bouwen op de belt vooralsnog vooral te richten op functies die goed te combineren zijn met de specifieke eisen die aan het gebruik van stortplaatsen worden gesteld. Dat levert op korte termijn immers de meeste voordelen voor het hergebruik van stortplaatsen. Vanuit de provincie Limburg stelde gedeputeerde Kersten, dat de voorwaarden voor bouwen op de belt nu wel gereed zijn. "Nu zijn de initiatiefnemers aan de beurt!"

In Nederland loopt Noord-Brabant voorop in het hergebruik van voormalige stortplaatsen. Ook het Limburgse provinciebestuur wil prioriteit geven aan hergebruik en herinrichting van voormalige stortplaatsen, zoveel is duidelijk. Waarmee de kans dat ook de nazorg van deze locaties goed geregeld wordt, alleen maar toeneemt.

Dick Rootert
Directeur Nazorg Limburg

Column

Landschapsarchitect Pieter Kromwijk levert met zijn bureau een bijdrage aan het karakter en de kwaliteit van het stedelijk landschap. In Bodemzorg Limburg laat hij op ándere wijze van zich horen.

De menselijke natuur

Eertijds was de natuur niet mooi, niet inspirerend en zeker geen reisdoel op zich. Nee, de natuur, dat was de wildernis, de woestenis, de plek waar cultuur ontbrak. Het doel was cultuur. Het middel cultivatie. De mens was Gods werkmans die het land beheerde en verbeterde.

En wat is er veel verbeterd in Nederland. Het hele land werd ontsloten, afgegraven, opgehoogd, verkaveld, ontwaterd door sloten en nuttig ingeplant. Zelfs de zogenaamde woeste gronden als bossen, vennen en heidevelden werden volop gebruikt. De heidevelden waren zelfs door

mensenhand ontstaan. Maar met de romantiek in de kunst, het ontstaan van de staat en de opkomst van de psychologie, werd De Natuur tot iets moois en een doel op zich. Alleen daar zou de mens zichzelf werkelijk vinden. Daar lag zijn identiteit. Daar vond men zijn Ik.

Eerlijker
Men ging de natuur beschrijven en idealiseren. Men ging de natuur zelfs maken. Een geheel menselijke natuur met pittoreske bosjes, boomgroepen, weilanden en een slingerende beek. Nu is dat landschapspark alweer passé. Tegenwoordig denken we

zelfs 'wilde natuur' te kunnen maken. En dit nieuwe natuurlandschap ziet er vaak heel schilderachtig uit, maar het is nog steeds aangelegd: een verbeterde wildernis. Geef mij daarom maar gestileerde afvalbergen. Een veel eerlijker landschap!

>> **Vervolg pagina 1**

Oprichting Golfhorst

De Golfhorst werd opgericht in 1998. Nel de Swart: "Bij de oprichting van deze golflocatie speelde wijlen Toon Beerens een bepalende rol. Met zijn 'eigen-wijze' aanpak, lukte hem wat velen voor onmogelijk hielden: een golfbaan op een stort. Hij nam risico's en maakte mensen enthousiast voor zijn plannen én de sport."

De golfbaan is een onderneming op zich. Greenkeeping, horeca, de shop, receptie, management en golfschool: 42 personen in totaal. In 2005 zijn greenkeeping en horeca uitbesteed, zodat meer tijd overblijft voor de kernactiviteit: 800 leden en de greenfee'ers optimaal laten spelen in een goede ambiance."

Natuurlijk

Wat de golfers naast de goede sfeer aanspreekt, is de ligging van de golfbaan. Han Groothuizen: "Prettige bijkomstigheid van deze baan: de heuvel biedt een schitterend uitzicht op de omringende velden en akkers. Bij mooi weer kun je ver kijken, dat is écht genieten!" Over het onderhoud van de baan en monitoring van de stortplaats door Nazorg Limburg uit Groothuizen niets dan lof: "Tot 1 meter diepte kunnen we alles in eigen beheer doen, dat gaat net als bij 'reguliere' banen. Dat is ook nodig: het gras eist voortdurende aandacht. Daarnaast werken we samen met IVN Maasdorpen aan natuurontwikkeling op en rond de baan: zo hebben we een kikkerpoel aangelegd, en krijgen bomen en struiken her en der vrij spel, als schuilplaats voor weidevogels en andere wildsoorten." Het resultaat: een natuurlijke golfbaan, die naadloos past in de omgeving.

"Een waardevolle aanvulling voor de regio"

De golfbaan ligt op de grens van de gemeenten Horst aan de Maas en Sevenum. Na afwerking van de oorspronkelijke stortplaats door Nazorg Limburg, kreeg op de 'Sevenumse' kant eerst natuurontwikkeling voorrang, op de 'Horster' kant werd de Golfhorst gerealiseerd.

Jos Jenniskens, wethouder gemeente Horst aan de Maas: "Met bijna 2 miljoen toeristische overnachtingen per jaar, zijn toerisme en recreatie erg belangrijk voor de gemeente en de regio. De goede samenwerking met Nazorg Limburg zorgde voor een succesvolle golfbaan: de Golfhorst vormt een waardevolle aanvulling op Park de Peelbergen. De uitbreiding van de baan is een volgende logische stap."

Collega-wethouder Huub Dinghs, gemeente Sevenum vult aan: "De golfsport krijgt steeds meer leden. Reden voor de gemeente Sevenum om ook 'onze' kant van de heuvel te ontwikkelen tot golfbaan. De uitbreiding van de Golfhorst past tevens binnen het gemeentelijke thema 'Agriatief', waarbij we toerisme en recreatie in onze landelijke omgeving stimuleren. Het landschap hier is bijzonder geschikt voor verschillende vormen van recreatie."

>>

Stortplaats Zuringspeel

De Zuringspeel is halverwege jaren '90 afgewerkt met een vloeistofdichte bovenlaag, gemaakt van zand-bentoniet, ter voorkoming van verontreiniging van het grondwater door water van de stortplaats. Daarop ligt een drainagelaag van zo'n 30 cm om het regenwater af te voeren. Daarboven ligt nog een meter grond, waarin de beplanting kan wortelen.

Lex Rijfkogel, projectmanager bij Nazorg Limburg:

"Nazorg Limburg beheert de stortplaats: we onttrekken grondwater en stortgas en monitoren de directe omgeving. De stortplaats is sinds enkele jaren stabiel: het onttrokken

water bevat nauwelijks verontreinigingen en kan zo door naar de waterzuivering bij Venlo. Het stortgas wordt getransporteerd naar een nabijgelegen tuinder voor elektriciteit en warmtegebruik in zijn kassen." De Zuringspeel was de eerste Limburgse stortplaats die met een vloeistofdichte bovenlaag werd afgewerkt, en de eerste in Limburg waar een golfbaan werd aangelegd. Rijfkogel: "Een leerzaam proces, met een uitstekend resultaat. De Golfhorst is een bewijs dat stortplaatsen uitstekend geschikt zijn voor hoogwaardige bestemmingen, zoals recreatie."

Prioriteit voor nazorg bodemsanering

De komende tijd krijgt nazorg meer aandacht bij het uitvoeren van bodemsaneringen. Nu saneringen steeds meer worden gerelateerd aan de (nieuwe) bestemming van een locatie, groeit de behoefte de nazorg formeel te regelen. Een deel van de verontreiniging blijft namelijk achter in de bodem en dat vraagt zorg voor het beheer van zo'n restverontreiniging.

Actuele ontwikkelingen op het gebied van nazorg hieromtrent zijn:

- 1 de nieuwe Wet Bodembescherming die ter goedkeuring aan de Eerste Kamer is aangeboden bevat regels omtrent de nazorg
- 2 in opdracht van het IPO is een onderzoek uitgevoerd met oplossingsrichtingen voor de nazorg bij bodemsaneringsprojecten
- 3 in opdracht van SKB is een inventarisatie uitgevoerd naar de behoefte aan nazorg bij bodemsaneringgevallen in Nederland
- 4 in opdracht van SIKB is een onderzoek gestart naar de kwaliteitsaspecten van de nazorg bij bodemsaneringen
- 5 in opdracht van SKB wordt een rekenmodel ontwikkeld voor de nazorgkosten van bodemsaneringen

Rob Heijer

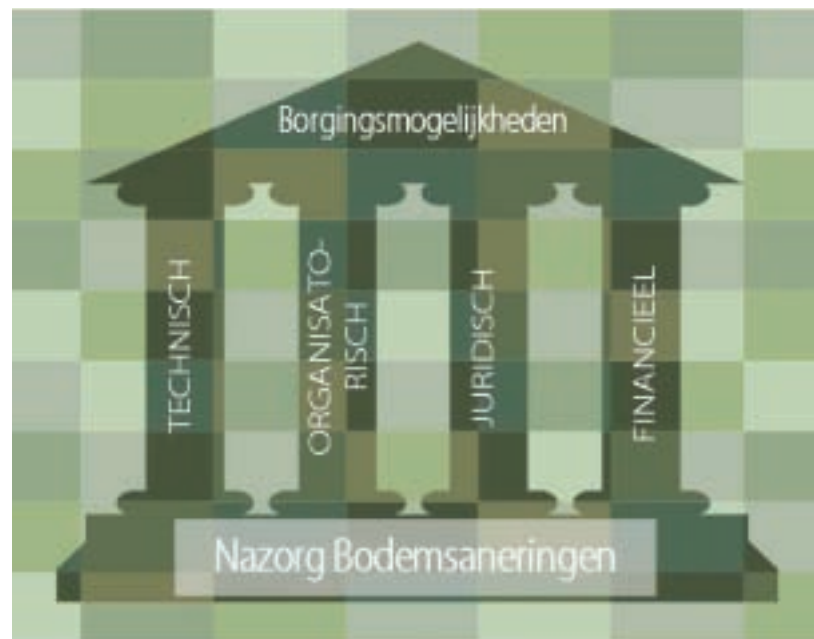
Hoe hoog ligt de nazorg-lat?

Nazorg van bodemsaneringen is in principe oneindig. Nadat de eerste sanerende maatregelen zijn getroffen, kan de locatie opnieuw worden gebruikt. De getroffen maatregelen moeten daarbij wel in stand worden gehouden. De aandacht voor dit laatste wil echter nog wel eens verslappen, omdat de 'druk' van de locatie af is. Reden te meer om de continuïteit van de nazorg al bij aanvang te waarborgen.

Nazorg van bodemsaneringen hoeft tegenwoordig geen technisch probleem meer te zijn, er is al genoeg ervaring met ontwerp en uitvoering van nazorg opgedaan. Het komt vooral neer op goede afspraken bij de aanvang of overdracht van nazorg. Die afspraken kunnen zijn gemaakt in een beschikking Wbb (Wet bodembeheer) op het nazorgplan, ofwel in het kader van het overdragen of afkopen van de nazorg. Het maken van deze afspraken blijkt in de praktijk echter lastig, omdat het een 'eeuwigdurend' traject betreft, waarbij veel kosten worden gemaakt. Belangrijk: hierbij kunnen de belangen van derden in het geding zijn. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren bij schade door ongecontroleerde verspreiding van verontreinigingen of wanneer nazorg door faillissement bij de overheid belandt. In het IPO-rapport BO-19 'Borgingsmogelijkheden nazorg bodemsanering' (Grontmij en MMG Advies BV, 2005) is aan de hand van de vier nazorgpijlers een basis gelegd voor het maken van dergelijke afspraken (zie model voor nazorgpijlers).

Structuur aanbrengen

Zowel de overheid als de initiatiefnemer van de sanering willen bij het maken van afspraken logischerwijs zo min mogelijk risico lopen. Daarom neigen zij tot het stapelen van maatregel op maatregel. De praktijk leert, dat de risico's van verschillende orde zijn: van technisch-organisatorisch en direct gerelateerd aan de locatie, tot 'ongrijpbaar' door onvoorziene ontwikkelingen van buitenaf. Er zijn vele methoden om risico's inzichtelijk te maken, ieder met een eigen uitkomst. Nazorg Limburg en Grontmij werken samen binnen een project van de Stichting Kennisontwikkeling en kennisoverdracht Bodem (SKB) aan de ontwikkeling van een uniform model voor de berekening van de nazorgkosten bij een bodemsanering. Welke aanpak voor de sanering ook wordt gekozen, het maken van afspraken blijft complex en kost tijd. Gelukkig wordt momenteel landelijk gesproken over de ontwikkeling van

een algemeen referentieniveau voor de hoogte van de 'nazorg-lat'. Daartoe wordt er nu een beoordelingsrichtlijn (BRL) voor Nazorg opgesteld. Grontmij draagt bij aan deze BRL Nazorg. Tot deze er is, ligt de oplossing in transparantie, open communicatie, wederzijds vertrouwen en inbreng van de juiste expertise.

Sanering terrein Zevenellen

De gemeente Haalen boekt vooruitgang in de ontwikkeling van het nog zwaar verontreinigde bedrijventerrein Zevenellen. Essent stelt een plan van aanpak op om de voormalige PLEM-centrale te saneren en mogelijk zelfs te slopen.

Bron: TTE; www.bodemnieuws.nl

“Het is tijd voor fundamentele discussies.”

“Van huis uit ‘heb’ ik niets met milieu en bodemzorg.” Maar in de loop der jaren is dat wel veranderd. Drs. Jan Tindemans was milieuge-deputeerde voor de provincie Limburg en commissaris bij AVL. Hij stond mede aan de wieg van de huidige nazorg-organisatie. En is als commissaris van Nazorg Limburg nauw betrokken bij de huidige ontwikkelingen rond het Limburgse bodembeleid.

Natuurlijk is Tindemans tegenwoordig vooral bekend als directeur van Maastricht Aachen Airport. We spreken hem in zijn kantoor, dat uitzicht biedt op een deel van de 168 hectare die het vliegveld omvat. “Milieu speelt hier zeker een grote rol. Specifiek het geluid: overlast buiten de hekken van het terrein is inherent aan een luchthaven. Daarnaast beschermen we de bodem, conform onze provinciale vergunning. Zo hebben we voorzieningen om te voorkomen dat lekkende kerosine via de platforms, de banen of de hangars de bodem of het riool in kan.” Tindemans benadrukt ook de meerwaarde van de luchthaven. “We zijn een aanjager van economische ontwikkelingen, getuige ook ons toekomstige bovenregionale bedrijventerrein. En daarbij blijven we ons voortdurend bewust van onze rol in de omgeving.”

Actuele vragen

In de tijd dat Tindemans milieugedeputeerde was, stond milieu hoger dan nu op de politieke agenda. "Het was een boeiende tijd. Limburg kampte met een achterstand op het vlak van afval-scheiding en verwerking. Er was nog geen sprake van bijvoorbeeld onderafdichtingen van stortplaatsen. We hebben toen in korte tijd de omslag naar moderne afvalverwerking kunnen maken." Er is een parallel te trekken naar het heden: de bodembeheerders zien zich opnieuw gesteld voor de vraag, hoe het Limburgse bodem-

"Als commissaris bewaak ik allereerst het belang van de organisatie. Daarbij ben ik me voortdurend bewust van de verantwoordelijkheid die deze organisatie heeft en het brede, publieke belang dat ze dient."

beleid vorm te geven. Tindemans: "Een aantal vragen wordt de komende tijd actueel: Komen de nog operationele stortplaatsen en de gesloten stortplaatsen onder één beheersorganisatie? Wat doen we met de kleinere verontreinigde locaties? Hoe gaan we om met solidariteit tussen gemeenten?"

Intensief

Jan Tindemans is een van de drie commissarissen van Nazorg Limburg. Hijzelf is onafhankelijk commissaris, op voordracht van de

provincie Limburg benoemd. Mede vanwege de actuele ontwikkelingen vult Tindemans zijn commissariaat op vrij intensieve wijze in. "We zijn toezichthouder, maar vooral sparringpartner voor de directie. Ook voeren we gesprekken met gemeenten en provincie en zijn er werkbezoeken - bijvoorbeeld aan financiële instellingen, waar we praten over veilige beleggingswijzen. Nazorg Limburg is immers ook beheerder van het nazorgfonds."

Onderzoek

In de laatste aandeelhoudersvergadering van Nazorg Limburg is afgesproken een onderzoek in te stellen om de Limburgse organisatie van bodemzorg in kaart te brengen. "Dat onderzoek is de eerste stap: bepalen waaróver we het eigenlijk eens moeten worden met elkaar. Vervolgens moeten provincie, gemeenten en andere betrokken partijen fundamentele discussies met elkaar aangaan." Over één van die discussiepunten wil Tindemans zich nu al uitspreken: "Tot het eind van de jaren '70 was elke gemeente verantwoordelijk voor de stortplaats in de eigen gemeente. Toen gingen men over op afvalverwerking op streekgewestelijk niveau. In mijn woonplaats Nederweert gingen we van de grotere stortplaats in Weert gebruikmaken. Is Nederweert, jaren later, enkel verantwoordelijk voor haar eigen grondgebied? Of is er een gedeelde verantwoordelijkheid? Ik ben voorstander van solidariteit, ook omdat enkele van die grotere stortplaatsen juist in kleinere gemeenten liggen. Eén van de boeiende onderwerpen die de komende tijd aan de orde zullen komen."

Profiel Jan Tindemans

In de jaren '90 was Tindemans voorzitter van de Raad van Commissarissen van AVL, waar toen de nazorgactiviteiten werden opgestart. Hij was tevens tien jaar gedeputeerde voor de PvdA in Limburg, met achtereenvolgens milieu en economie in portefeuille. Sinds 2002 is Tindemans directeur van Maastricht Aachen Airport. Bekleedt hij in de toekomst nog een politiek ambt? Lachend: "Zeg nooit nooit. Maar na 24 jaar politiek was het hoog tijd om plaats te maken voor anderen. En het wennen aan het dualisme is misschien ook wat teveel gevraagd voor me..."

Start regionale grond- en reststoffenbank Groningen

De Provincie Groningen is gestart met het pilotproject 'regionale grond- en reststoffenbank Groningen'. In dit project werkt de provincie nauw samen met gemeenten, waterschappen en het bedrijfsleven. Het doel is om op regionaal niveau tijdig, verantwoord en kostenbewust vraag en aanbod van grondstromen op elkaar af te stemmen.

Bron: TTE; www.bodemnieuws.nl

Gaan we wonen op de belt?

Wonen op een stortlocatie. Het is nog lang niet zo gebruikelijk als je op basis van de huidige technologie zou mogen verwachten. Niet voor niets werd er onlangs een congres aan gewijd. Wat zijn de laatste ontwikkelingen?

Bij het ontwikkelen van technische oplossingen wordt duidelijk vooruitgang geboekt: inmiddels worden op voormalige stortplaatsen sport- en recreatierreinen, parkeerplaatsen, bedrijfsterreinen en zelfs kantoorgebouwen aangelegd. Stortplaatsen met een laag risico - zo'n 75% van het totaal - zijn geschikt voor kwetsbare functies - waarbij wonen wordt gezien als de meest kwetsbare functie. Het realiseren van woonprojecten op voormalige stortlocaties is en blijft complex, zo bleek tijdens het congres 'Bouwen op de belt', dat afgelopen september in Den Bosch plaatsvond.

Zorgvuldig gebruik

De provincie Noord-Brabant wil tot 2020 jaarlijks zo'n 185.000 woningen bouwen. Om die reden wordt het ruimtelijk beleid in deze provincie herijkt en worden samenwerkingen met diverse partijen tot stand gebracht. De uitgangspunten zijn de kwalitatieve vraag naar woningen én een zorgvuldig gebruik van de beschikbare ruimte. Omdat oude stortlocaties slechts een beperkte bijdrage leveren aan de ruimte voor wonen, pleit gedeputeerde Rüpp ervoor, om stortlocaties vooral te gebruiken voor minder kwetsbare functies. Want er is óók vraag naar ruimte voor werken,

sport, recreatie en natuur. Rüpp houdt daarbij rekening met bezwaren van kopers en huurders tegen het wonen op een verontreinigde locatie. Desondanks blijft in een aantal gevallen woningbouw op een voormalige stort een optie.

Wat vinden burgers?

Fred Woudenberg van de GGD in Rotterdam over de bezwaren van burgers tegen het wonen op een voormalige stortplaats: "Het tijdig geven van volledige en juiste informatie is een absolute voorwaarde om angst weg te nemen voor wonen en recreëren op oude stortplaatsen." Hij geeft aan, dat mensen vaker bang zijn voor hun gezondheid als de keuze om te gaan wonen op een verontreinigde locatie niet vrijwillig is geweest. Deze angst neemt af als mensen het gevoel hebben zélf controle te kunnen uitoefenen over eventuele risico's. Veel dagelijkse activiteiten brengen meer risico's met zich mee dan het wonen op een voormalig stort.

Praktijkvoorbeelden

Frank van Groezen, directeur van de wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère, kent de problemen bij het ontwikkelen van woningbouw op voormalige stortplaatsen in Maastricht. Op deze locaties is in het verleden veel afval van de keramische industrie verwerkt. Na de technische onderbouwing van het plan ligt de focus nu op het creëren van maatschappelijk draagvlak, de uitwerking van de juridische aspecten en regelgeving, en de communicatie. Van Groezen: "De vraag over wie verantwoordelijk is voor de nazorg na realisatie van het project, is nog niet beantwoord. Dat zijn in elk geval niet de nieuwe bewoners!"

'Bouwen op de belt' blijkt steeds meer ingang te vinden, is een conclusie van het congres. Toch blijft het voor gevoelige bestemmingen lastig om tot concrete resultaten te komen. Hiervoor vragen zaken als de brede acceptatie van bewoners, milieuvorwaarden, financiële zekerheden en een regeling voor nazorg vooralsnog alle aandacht.

Bodemonderzoek Belvédère

Recent startte het onderzoek naar de kwaliteit van de bodemgesteldheid in het woon-werkgebied Belvédère te Maastricht. Met de onderzoeksgegevens verwacht de Wijk-ontwikkelingsmaatschappij Belvédère voldoende inzicht te krijgen in de kwaliteit van de bodem. Een drietal voormalige stortplaatsen maakt onderdeel uit van het te ontwikkelen gebied.

Verontreiniging digitaal beheerd

Het databeheer- en beheerssysteem LIXO helpt gemeenten om grip te krijgen én te houden op oude en in bedrijf zijnde stortplaatsen en andere verontreinigde (of gesaneerde) locaties. Het systeem bevat naast historische gegevens, gegevens over de aangebrachte voorzieningen, vergunningen en meetresultaten van onder meer de monitoring van het grondwater.

Voorproefje

Op de website van Nazorg Limburg - www.bodemzorglimburg.nl - is nu een demo van LIXO te raadplegen. Hiermee is eenvoudig te zien wat de mogelijkheden van LIXO zijn. Zoals de waarschuwing-functie: het systeem geeft de gebruiker aan, wanneer bepaalde beheersmaatregelen moeten worden getroffen.

Heeft u belangstelling voor LIXO of wilt u meer informatie, neemt u dan contact op met Nazorg Limburg, Lex Rijfkgel, telefoonnummer (043) 350 96 93.

An advertisement for the LIXO Databeheersysteem. The top part shows a worker in a blue uniform and white cap operating a blue monitoring station in a field. Overlaid on the image are several data visualization elements: a vertical orange bar on the left with a scale from 0.0 to 1.0, a network of white dots connected by lines, and a small orange bar chart in the bottom right corner. At the bottom of the advertisement, the LIXO logo is displayed with the text 'Databeheersysteem' and 'www.bodemzorglimburg.nl'. Below the logo, the text 'Verontreiniging digitaal beheerd' is written.

Roy Laumen (links) en Edwin Gerrmann

Sittard-Geleen werkt aan nieuwe stad

De gemeente Sittard-Geleen is volop in beweging. Zowel binnen de eigen organisatie, als extern: verschillende grote stedelijke projecten en projecten in het buitengebied worden actief aangepakt. Roy Laumen, adviseur Bodem, en Edwin Gerrmann, adviseur Bodem en Geluid, van de afdeling Openbare Ruimte van de gemeente gaan in op de laatste ontwikkelingen.

Laumen vertelt enthousiast over het Bodembeheerplan met Bodemkwaliteitskaart: "We hebben dit al enige jaren geleden opgesteld om de diffuus verspreide verontreiniging van bodem en grondwater goed in kaart te brengen én om deze beheersbaar te maken. Deze diffuse verontreiniging vormt namelijk niet alleen een belemmering voor een goed woon- en leefklimaat, maar werpt ook een barrière op voor stedenbouwkundige en civiel-technische ontwikkelingen." Het Bodembeheerplan met de Bodemkwaliteitskaart schetst richtlijnen voor het omgaan met verontreinigde grond en beschrijft de risiconormen en saneringswaarden voor bodemverontreinigingen binnen de gemeente. Verder gebruikt de gemeente het plan als kader voor het hergebruik bij grondverzet en voor het beoordelen van aanvragen voor een bouwvergunning of wijziging van een bestemmingsplan.

Voorloper

“De gemeente was voorloper met dit Bodembeheerplan”, vertelt Laumen trots. “Staatssecretaris Van Geel heeft recent in een brief aan de Tweede Kamer aangekondigd dat toekomstige bodembeheerplannen het kader moeten zijn voor afwijking van landelijke richtlijnen. Daarmee hebben we hier al de nodige ervaring opgedaan.” Verder is Sittard-Geleen vanaf 1 januari 2005 een gemeente die valt onder het zogenaamde Grote Steden Beleid (GSB) in Nederland, met als gevolg daarvan meer eigen verantwoordelijkheden, onder andere in bodembeheer. Er moet nu rechtstreeks gerapporteerd worden aan VROM.

Laumen vervolgt: “De financiële bijdrage van het Rijk blijft een probleem. De gemeentelijke plannen kosten 6,7 miljoen euro, terwijl het Rijk slechts 2,5 miljoen euro geeft. De resterende 4,2 miljoen moet dan van marktpartijen komen. De gemeente moet prioriteiten stellen. Verder is het wenselijk dat private partijen meer saneringen in eigen beheer (zonder geld van de overheid) uitvoeren, of dat budget wordt vrijgemaakt voor saneringen bij ruimtelijke plannen die door de gemeente worden opgesteld.”

Volop in ontwikkeling

Sittard-Geleen is een dynamische stad. Sinds de fusie in 2001 van Born, Sittard en Geleen heeft de gemeente woelige tijden gekend, bestuurlijk en ambtelijk. Jammer, maar begrijpelijk, vinden Laumen en Gerrmann de opdeling van knowhow op milieugebied over de sectoren Stad, Wijk en Burger. Maar desondanks is in die tijd veel werk verzet, en met succes. Zo heeft de gemeenteraad recent de besluitvorming rondom een aantal grote projecten afgerond, waaronder de herstructurering van de binnenstad van Sittard (Zitterd Revisited), centrumplan Geleen, inrichting van bedrijventerrein Fortuna, herstructurering van de wijk Stadbroek, en de Westelijke Randweg. Gerrmann: “Inmiddels is de uitvoering van deze plannen gestart. Ook onze afdeling heeft daar actief aan bijgedragen. Op veel plaatsen komt grond vrij en op andere plaatsen is juist weer grond nodig. In een tijd dat het landelijke beleid over

bodemsanering en bodembeheer niet altijd even duidelijk was, hebben we daarin toch onze weg moeten vinden. De Bodemkwaliteitskaart en het Bodembeheerplan vormden onze leidraad.”

Saneringen

Zoals veel gemeenten kent ook Sittard-Geleen een aantal grotere verontreinigingen van bodem en grondwater. De belangrijkste saneringen betreffen woonwagencentrum Tudderenderweg en bedrijventerrein Borrekuil, alsmede de afgraving van een deel van de grond in Stadbroek en de grondwatersanering in de wijk Ophoven. Laumen wijst op het belang van een goede afweging van saneringsmaatregelen bij woningbouwprojecten. “Bij saneringen spelen - naast milieunormen - ook onder meer psychosociale effecten, marktwerking en maatregelen voor nazorg een rol in de besluitvorming. Mede daarom besloten we om in de wijk Stadbroek alle toekomstige tuinen te saneren, terwijl een beperktere sanering ook had voldaan aan regels voor de volksgezondheid.”

“Bedenk wel dat de bodem in oude binnensteden altijd enige mate verontreinigd is. Dat is in het centrum van Sittard niet anders dan in elke andere grote gemeente. De overheid heeft besloten dat een lichte verontreiniging van de bodem (achtergrondwaarde) in dit soort gebieden acceptabel is. Bewoners moeten eraan wennen dat in binnenstedelijke gebieden de bodem na jarenlang gebruik door vorige generaties verontreinigd is geraakt”, aldus Gerrmann.

Nazorg

Tegenwoordig worden veel verontreinigde locaties alleen nog gesaneerd als dit strikt noodzakelijk is. Bij minder ernstige verontreinigingen gebeurt dit zelden, omdat dit vanwege de ruimtelijke bestemming niet nodig is. “Daarbij blijft het belangrijk, dat de nazorg - in welke vorm ook - professioneel wordt georganiseerd. In ieders belang.”

SIKB stimuleert slimme bodembeheerders

De Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) hield op 29 september jongstleden in het provinciehuis van Noord-Brabant haar jaarcongres 2005. En pleitte en passant voor eenvoudiger en beter bodembeheer.

Sprekers uit alle bestuurslagen deelden met zo'n 450 gasten vanuit overheid, bedrijfsleven en adviespraktijk de laatste stand van zaken rondom (de kwaliteit van) bodembeheer, milieu en archeologie. Eén van de conclusies van de dag was dat de normstelling met betrekking tot bodem nog de nodige wijzigingen zal ondergaan. Zo wordt 'grond' uit het bouwstoffenbesluit gehaald en wordt nieuw beleid ontwikkeld voor de verwerking van bagger en (licht)verontreinigde grond. Ook bleek dat partijen die direct betrokken zijn bij de uitvoering van saneringsmaatregelen, voortdurend met afwegingen te maken krijgen waar de huidige richtlijnen en kaders lang niet altijd een eenduidig antwoord geven.

SIKB-beker

De directeur-generaal Cultuur en Media Judith Kranendonk (OC&W) en de directeur-generaal Milieubeheer Hans van der Vlist (VROM) reikten tijdens het congres de 'SIKB-bekers' uit. Het is een prijs voor 'de beste bodembeheerders van Nederland', waarmee SIKB de bodemsector wil aansporen tot eenvoudiger en beter bodembeheer. In 2005 zijn drie bekens uitgereikt: twee voor milieuhygiënisch bodembeheer en één voor archeologie. Winnaars zijn Chris van Schuren (Tauw) als opsteller van bodemsaneringsplannen, Bart van Eijk (gemeente Amsterdam) als plantoetsers/vergunningverlener bodem en tot slot Mieke Hissel en Johan Verspay (Amsterdams Archeologisch Centrum) als opstellers van het beste programma van eisen archeologie. Volgend jaar is er weer een SIKB-congres. En een beker voor Limburg?

Voor meer informatie over het congres en de beker: kijk op www.sikb.nl.

Deklaag In de Roes volstaat

De provincie Limburg hoeft geen 88 miljoen euro uit te trekken voor het afgraven van het voormalige grindgat In de Roes in Ohé en Laak. Het aanbrengen van een nieuwe afdeklaag van één meter schone grond is volgens de Raad van State voldoende.

Bron: TTE; www.bodemnieuws.nl

Nazorg Limburg

Europalaan 24
6199 AB Maastricht Airport
T 043 - 350 96 96
F 043 - 350 96 97

Colofon

Bodenzorg Limburg is een uitgave van Nazorg Limburg en verschijnt enkele malen per jaar.

Redactie-adres:

Europalaan 24,
6199 AB Maastricht Airport
e-mail: grooijen@nazorglimburg.nl

Met dank aan:

ing. E. Gerrmann, P. Kromwijk,
R. Laumen, drs. J. Tindemans,
N. de Swart, H. Groothuizen,
J. Jenniskens, H. Dinghs, drs. R. Heijer.

Fotografie: Clea Betlem
(Eind)redactie: Facet'N
Lay out: Two for You

Wijzigingen in uw adresgegevens kunt u doorgeven aan Nazorg Limburg, Geertje den Rooijen, via telefoonnummer (043) 350 96 96 of grooijen@nazorglimburg.nl.